

PREGO DE FESTA MAJOR. TARRAGONA, SANTA TECLA 1993.

Il.lustríssim Sr. Alcalde, digníssimes autoritats, tarragonins, bona gent:

En adreçar-me a tots vosaltres per anunciar la Festa Major de la ciutat a lloança i gloria de Santa Tecla em sento molt honorada i considero que talment l'encarrec no és menys important que aquell que fou encomenat a la nostra reina Violant quan el 28 de juny de 1388 es presentà a les corts catalanes reunides a Montsó, llavors que l'antiga Corona d'Aragó aplegava encara en unes mateixes corts gent del meu país de naixença i del meu país d'adopció. Violant de Bar, a qui Bernat Metge en fer, dins el seu "Somni", l'elogi d'aquesta reina, qualifica com la més liberal de les dones "que haja llest e oït", era la segona muller del rei Joan I, l'"Amador de la gentilesa", i governaren en un període de crisi general. Els historiadors de l'economia assenyalen la segona meitat del segle XIV com la data en que s'opera a l'Europa occidental l'estroncament del llarg cicle de prosperitat econòmica, característic dels temps anteriors; l'any 1374 es anomenat a tot Catalunya "l'any de la fam o de la carestia" i paral·lelament es produí la crisi monetària, temps en que el país caminava vers una solució de compromís que trobaria el desenllaç a Casp uns anys després.

Jo també voldria dir com Violant en aquella ocasió que "llongament havem vetllat e cogitat tant que quaix les nits havem duites en somnis per ço que Déus, de qui tots béns vénen...per sa gràcia nos volgués dar via e manera que poguéssim concordar e

avenir vosaltres...que sots ací...E han-nos-hi induïda tres principals coses. La primera, que en som tenguda a Déu...La segona, que és ofici que ens ha comanat, lo qual és que tots temps que vejам discòrdia; car així ho feia aquella valent emperadriu, de molt alta recordació, Augusta, qui, humilment e continuada, suplicava l'emperador que iniquitat e rencor fossen lluny d'ell vers les gents de son imperi, e que justícia, caritat, benignitat e amor li fossen après. La terça, que gran infàmia seria...de vosaltres, que no-res acordàsets, de que haurien molt que parlar los...circumveïns d'altres gents del món, tant que en seria ofesa...vostra naturalesa e lleialtat, qui sobrepuja totes altres, no faria ço que ha acostumat de fer".

Heus ací tres punts que reflecteixen allò que pertocaria una bona pregonera d'aquestes festes, que a més també porta l'encarrec de la Conselleria de Governació de la Generalitat de Catalunya: encomenar-se a Déu per començar, cercar la concòrdia -"justícia, caritat, benignitat e amor"- en segon lloc, i, finalment, arribar a uns acords o conclusions. Precisament la santa que avui festegem optà de seguida pels dos primers i la ciutat que la honora respon perfectament al tercer.

El primer pregó d'aquesta història el va fer Sant Pau pels carrers d'Iconi i les paraules, la bona nova, deurien ser les mateixes que possiblement repetiria des del turó que corona aquesta ciutat vostra. Allà, a l'Asia Menor, una dona va escoltar Pau i aquí, a Tarragona, encara avui ressona l'esperit d'aquelles paraules i heu fet d'aquella dona la patrona de la ciutat.

Ningú de nosaltres ha sentit, en viu i en directe, la veu de Santa Tecla, però tots coneixem els seus fets reflectits en l'espectacular predel·la del retaule que presideix l'altar major de la catedral; allí podem reviure unes escenes de la seva vida servides per les imatges incomparables cisellades per Pere Joan i que responen a la llegenda àuria bastida a l'entorn de les actes apòcrifes titulades "Acta Pauli et Theclae" ("Actes de Pau i Tecla").

Tenim notícia que el culte i la devoció a Sant Pau i a Santa Tecla són a Tarragona gairebé tan antics com la pròpia ciutat, sobretot a partir de la restauració i més concretament d'ençà el segle XIIIè.

A la vora de la catedral hi ha, com aquell qui diu a quatre passes, dos monuments que fan costat a dita devoció: d'una banda, a l'interior d'un dels claustres del seminari pontifici, l'ermita o capella de Sant Pau, i just a les Coques, fent cantonada amb la plaça de l'Ensenyança, la petita església de Santa Tecla la Vella -segle XV-; un xic més enllà, l'antic hospital -avui seu del Consell Comarcal del Tarragonés- també portava els noms de Pau i Tecla, i precisament el carrer d'aquest vell hospital encara resta retolat com a carrer de Santa Tecla on es conserva una petita capelleta votiva; a l'inrevés, quan a la segona meitat del segle XVI aquest hospital es traslladà a la Rambla Vella, mentre mantenia el títol d'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla, el carrer del costat no ha portat mai el nom de la santa i senzillament sempre ha estat conegut com el de l'Hospital; serà però a finals del segle XIX, a les acaballes del

segle passat, que en urbanitzar la població de la marina, prop del port, un dels carrers també es batejat com a carrer Nou de Santa Tecla. I si amb aquest recorregut ràpid per la ciutat no en tinguessim prou, algunes tarragonines de les de soca-rel porten amb orgull el nom de Tecla o Tecleta, com amorosament es coneguda igualment una de les darreres troballes arqueològiques.

Vet aquí, doncs, que de sempre, fins i tot les pedres de Tarragona -aquestes pedres que parlen en llatí- han pregonat la devoció a Santa Tecla.

Llavors, què us puc dir jo que no tingueu ja arrelat per carrers i places de la vostra ciutat, més encara quan d'altres pregoners que m'han precedit en aquesta tasca d'anunciar la Festa Major hauran igualment anat a parar a l'hagiografia de la santa i hauran escodrintat els més petits raconets de cadascuna d'aquelles escenes del retaule de la catedral a la recerca de les comparances més adients al moment. Treball difícil puix que les escenes del martiri amb els torments més esfaridors no semblen donar coll a un pregó de Festa Major que ha de presidir tothora l'alegria. El que s'escau en aquests moments és cantar la joia de viure i no pas la tristor d'una mort, malgrat la gratificant santedat que du al darrera. Tanmateix, els tarragonins, els catalans i els cristians tenim si més no un tret comú a l'hora de les celebracions i commemoracions: fixeuvos que sovint la gent estranya no enten el veritable significat de la nostra gran festa nacional -l'11 de setembre- i no voldria pecar de gosadia en afirmar que de vegades tampoc s'enten que el nostre Déu, com Pau, i Tecla, i molts del nostres sants centrin tota la

seva grandesa en la glòria de la mort. Però això no em toca a mi i no és ni l'hora, ni el lloc perquè una dona us faci un sermó. A mi em toca pregonar la festa i a fe que ho faig amb goig, obrint un parèntesi en la feixuga tasca de la conselleria, perquè els que manem per delegació i voluntat de tot un poble i sobretot els que hem de vetllar per l'ordre i la seguretat de tots, quasi sempre hem de posar la cara llarga i fer-nos respectar, i quasi mai tenim l'ocasió d'induir a tota una ciutat a fer gresca i xerinola, amb més rauxa que seny, tot i que els catalans no deixem mai de racó el seny.

Per això he volgut oblidar lleis i ordres de l'Administració Pública i, en aquest capvespre d'una tardor gairebé no encetada, durant l'estoneta del pregó, voldria aprofitar el buit de la literatura apòcrifa per ~~ai~~maginar noves escenes de la vida de Santa Tecla no esculpides en cap retaule d'església, retalls de la vida d'una dona com qualsevulla de nosaltres que va optar per a seguir un camí, fidel a unes idees i una doctrina, a la fi un programa on sols el bé i la justícia -"caritat, benignitat e amor"- envers els altres amaraven les seves accions.

A mi, humil pregonera de la festa d'aquesta santa dona, em resultaria massa fàcil caure en el parany de les comparances per acabar fent allò que popularment en diem "política". I tampoc és ni l'hora, ni el lloc -tot i que parlem des d'un lloc on es fa la política ciutadana-. No ho farem perquè en "política" diuen

que tot si val, àdhuc, almenys en plena campanya electoral, hi tenen cabuda les mentides o, el que és pitjor, les mitges veritats.

En un pregó de Festa Major, sobretot si volem honorar Santa Tecla, no si valen les mentides, ni si val això de "fer política", malgrat que de vegades els que hi estem acostumats no ens en podem sortir del tot i sempre hi ha qui agafa el rabe per les fulles.

Les dones, i potser la dona catalana més que cap altra, tenim una ben guanyada fama d'anar per feina i amb això si que ens assemblem bastant a Santa Tecla, perquè ella, sense anar a raure a un feminisme estúpid, també fou una dona que d'ençà la primer cop que escoltà Pau es deixà de romanços i treballà amb il.lusió. Santa Tecla ens ensenya a tots a ser persona d'acord amb la pròpia naturalesa humana, a peu coix i ensopegant, però fixant la mirada en una fita de futur. Tal vegada aquesta mateixa naturalesa humana ha determinat uns papers per a homes i d'altres per a dones, papers que no tenen res a veure amb les actituds masclistes o feministes d'alguns i algunes. La gent de lletra, i com advocat -o hauria de dir advocatesa?- he tingut que emprà lletres i paraules, fem servir el masculí i el femení, o sia els gèneres gramaticals, d'acord amb unes regles -lleis i ordres- ben relatives; des de petita m'ha colpit el fet que determinades coses fossin masculines i d'altres femenines, i com nosaltres, els advocats -i les advocateses-, som molt primmirats a l'hora de fer servir les paraules, us en posaré alguns exemples: per quina estranya raó el poble és masculí i la ciutat femenina?, té alguna

especial significació que Catalunya com a poble honori Sant Jordi, mentre que Tarragona, la ciutat, escolleixi Santa Tecla per patrona?; no és ben cert que aprofundir en això seria buscar cinc peus al gat o cercar-hi complicacions?, perquè de seguida podriem treure de les respectives fornícules la Mare de Déu de Montserrat per a tots els catalans o Sant Magí per a Tarragona, i tots els arguments s'enfonsen i se'n van en orri.

No em negareu, però, que les dones juguem en la vida un paper ben important, i no em refereixo a la transcendència de la maternitat, quelcom desconegut per les santes verges, sinò a la no menys honrosa tasca femenina de mitjancera. Fou precisament la mateixa Mare de Déu qui ens dona testimoni d'una tradició que deuria venir de lluny quan a les bodes de Cannà s'acostà al seu fill perquè posés solució a un problema casolà: aquella gent no tenien prou vi i Jesús feu el miracle. Quantes vegades en la llarga història de la ciutat Santa Tecla, com Maria a Cannà, no s'haurà apropat a Jesús i, a cau d'orella, no l'hi haurà presentat tots i cadascun dels problemes de la ciutat, fins i tot sense ni saber-ho nosaltres?

La festa d'avui és una festa d'agraïment i a l'ensem un prec perquè l'ajut de la santa no manqui mai; és una festa sense embuts ni mentides. La santa sap per dona i per santa el que voleu els tarragonins i si l'aneu festejant any rera any a ella no la sorpren, ni li ve de nou. Cada any truqueu a la porta de la vostra mitjancera i Tecla, verge i mare dels tarragonins, respon tendrement i sensible a les carantoines i manyagueries

dels seus fills, tot i que, d'antuvi sap ben bé quina en porteu de cap; coneix les vostres cuites i dificultats i té el remei per a cadascuna d'elles.

Tant de bo que jo pogués resoldre els problemes de cada dia i aserenà els que truquen a la porta del meu despatx amb la mateixa "justicia, caritat, benignitat e amor"; però els "polítics" ni som sants, ni patrons de res ni ningú, sols som també una mena de mitjancers i la nostra festa major no té pas un seguici popular tan divertit com el vostre: el poble festeja al polític amb el ball mut i silenciós de les eleccions simplement dipositant el seu vot en una urna.

Tarragona, des de les seves arrels paulines, ha decidit ara, un cop més, ballar amb Santa Tecla i jo no puc més que repetir les paraules del ban del vostre alcalde: tarragonins, viviu la festa, participeu-hi endinsant-vos en la gresca i el bullit que l'alegria de la celebració comporta.

Conscientment, a l'encetar la meva intervenció, tot respectant bona part del català del segle XIV, llavors que l'antiga Corona d'Aragó aplegava encara en unes mateixes corts gent del meu país de naixença i del meu país d'adopció, molt conscientment he actualitzat en una versió adaptada a les circumstàncies d'avui les paraules de la reina Violant de Bar, i ho he fet perquè jo també "tan devotament e humil com havem pogut, ab les mans juntes e genollons en terra, havem suplicat" un any més que Santa Tecla ens porti de la mà durant aquests dies



de festa i que "la sua porta de benignitat, qui era tancada, per mèrits d'alcuns, així com fo aquella de paradís per lo pecat d'Eva, vulla per contemplació nostra obrir".

Teniu un programa atapeit d'actes de tot tipus i per a tothom. Viviu intensament la festa i viviu intensament la vida i "no demaneu pus, car no ho obtendríets ne us aprofitaria; car diu Sila el gran, que qui ha obtinguda assenyalada gràcia, après d'aquella demanar més és així una impertinent cosa com escriure lletres sobre glaç".

Els tarragonins heu obtinguda "assenyalada gràcia" per viure en una ciutat tan bonica i per tenir Tecla com a patrona; a mi m'heu fet la gràcia d'acceptar-me com a pregonera de les vostres festes; evidentment que després d'això no puc demanar res més perquè no voldria que les meves humils paraules haguessin estat "impertinent cosa", ni "lletres sobre glaç".

El meu desig en aquesta lluminosa tardor tarragonina que, a contratemps de tot, esdevé florida primavera i fruitós estiu, el meu desig no pot ser altre~~s~~ que el palesat ja de sempre per tots vosaltres: que la llavor d'aquest pregó amb el caliu dels vostres cors fructifiqui un any més amb una collita abundosa i curulla d'actes festius.

Visca Santa Tecla!

Visca Tarragona!

Feliç Festa Major. Bona gent, moltes gràcies.

MARIA EUGENIA CUENCA I VALERO